

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 6459/2022
23.02.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић, др Илије Зиндовића, Драгане Бољевић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа Јелена Цакић адвокат из ..., против туженог Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање Београд, Филијала Прокупље, чији је пуномоћник Јелена Босанац, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Вишег суда у Прокупљу Гж 1256/21 од 25.11.2021. године, у седници већа одржаној 23.02.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији туженог изјављеној против пресуде Вишег суда у Прокупљу Гж 1256/21 од 25.11.2021. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Прокупљу Гж 1256/21 од 25.11.2021. године и пресуда Основног суда у Прокупљу П 609/19 од 22.01.2020. године, допуњена допунском пресудом П 609/19 од 06.04.2021. године, тако што се **ОДБИЈА** тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужени да тужиоцу на име накнаде штете у виду законске затезне камате за сваки неблаговремено исплаћени износ пензије у периоду од 21.08.2017. до 01.01.2018. године исплати износ од 677,55 динара са законском затезном каматом од 08.05.2019. године до коначне исплате.

Трошкови ревизијског поступка се не досуђују.

Образложење

Пресудом Основног суда у Прокупљу П 609/19 од 22.01.2020. године одбијен је приговор апсолутне ненадлежности тог суда. Усвојен је тужбени захтев тужиоца па је обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде штете, у виду законске затезне камате за сваки неблаговремено исплаћени износ пензије у периоду од 21.08.2017. године до 01.01.2018. године, исплати износ од 677,55 динара са законском затезном каматом од 08.05.2019. године до коначне исплате, као и трошкове парничног поступка.

Пресудом Вишег суда у Прокупљу Гж 1256/21 од 25.11.2021. године одбијена је жалба туженог и потврђена пресуда Основног суда у Прокупљу, допуњена пресудом П 609/19 од 09.04.2021. године.

Против правноснажне другостепене пресуде тужени је благовремено изјавио ревизију по основу одредбе члана 404. ЗПП, због погрешне примене материјалног права, ради уједначавања судске праксе.

Посебна ревизија је изузетно правно средство предвиђено чланом 404. ЗПП. Наведеном одредбом прописано је да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која се не би могла побијати ревизијом, ако Врховни касациони суд оцени да је потребно размотрити правна питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, уједначити судску праксу или дати ново тумачење права.

По оцени Врховног касационог суда, имајући у виду пресуде донете по ревизији у истим чињенично-правним споровима у којима је правноснажно одбијен тужбени захтев за накнаду штете, посебна ревизија је дозвољена ради уједначавања судске праксе.

Из тог разлога, на основу члана 404. ЗПП, одлучено је као у првом ставу изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да ревизија туженог је основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је стекао услов за пензију 21.08.2017. године, након чега је поднео захтев за доношење решења. Међутим, надлежни орган туженог је (привремено) решење којим је тужиоцу признато право на пензију и утврђена висина пензије донео тек 23.01.2018. године, којим је одређено да му се исплата врши за период почев од 21.08.2017. године. Заостале пензије за овај период, односно за део августа, септембар, октобар, новембар и децембар 2017. године тужиоцу су и исплаћени ретроактивно – у јануару 2018. године, а након тога пензије му се исплаћују редовно. Вештачењем је обрачуната висина затезне камате од доспелости износа месечне пензије па до исплате (од 21.08.2017. до 01.01.2018. године), у укупном износу од 677,55 динара.

При овако утврђеном чињеничном стању, нижестепени судови су закључили да је тужбени захтев тужиоца основан и у складу са одредбама члана 154. и члана 279. став 2. ЗОО. Законска камата је врста обештећења повериоца због доцње дужника у испуњењу новчане обавезе. То јесте споредно потраживање, али како је дужник тј. тужени исплатио главни дуг, камата постаје главно потраживање на које тужилац полаже право.

По оцени Врховног касационог суда, оваква правна аргументација нижестепених судова није прихватљива. Наиме, одредбом члана 5. став 2. Закона о пензијском и инвалидском осигурању прописано је да се права из пензијског и инвалидског осигурања стичу, остварују и користе под условима и на начин утврђен тим законом. Ради се о личним правима (члан 6. став 1. Закона) која се не стичу по самом закону, већ одлуком - решењем туженог о признавању права на пензију, које се доноси на захтев осигураника. Тим решењем се, осим права на пензију, утврђује и

њена висина. Због тога осигураник тек доношењем решења којим му је признато право на пензију стиче правни основ за своје потраживање. То потраживање пре доношења решења није, као такво, ни постојало, а није било ни доспело. Тек са доношењем и правноснажношћу решења успоставља се правни основ за исплату пензије, па се од тог дана може расправљати о евентуалном задоцњењу у испуњењу обавезе и потраживању затезне камате.

У конкретном случају, решење о признавању права на пензију и њеној висини донето је 20.03.2018. године, али је право на пензију тужилац стекао 21.08.2017. године. Заостале пензије су исплаћене у јануару 2018. године. Међутим, имајући у виду да је одредбом члана 108. став 1. Закона о пензијском и инвалидском осигурању прописано да се пензије и новчане накнаде утврђују у месечним износима и исплаћују уназад, тужилац неосновано потражује затезну камату на износе пензије почев од 21.08.2017. године до исплате (01.01.2018. године).

Следствено изложеном, на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у другом ставу изреке.

Одлуку о трошковима поступка суд је донео сходно члану 165. став 2. ЗПП. Туженом нису признати трошкови ревизијског поступка јер исти сходно члану 163. став 2. ЗПП нису опредељени ни по врсти ни по висини.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**